

Universul Literar

— PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. În străinătate pe un an 200 lei. —

0 aniversare

50 ani dela moartea sa. (Vezi articolul din text)

Un sfârșit

de PIERRE LOTI

O pisică bătrână, râioasă, gonită fără îndoială de-acasă de stăpânii ei nemiloși, se adăpostise în stradă, pe caldarâmul casei noastre, unde soarele de Noembrie o mai încălzea puțin. Acesta este obiceiul unor oameni miloși dar egoiști; să-și omoare cât mai departe cu putință animalele pe cari nu vor să le îngrijească și nici nu vor să le vadă suferind.

Toată ziua stătea ghemuită în colțul unei ferestre, cu un aer nespus de nefericit și umil. Obiect de scârbă pentru trecători, vecinic amenințată de copii și de câini, trăind din nu știu ce rămășițe adunate din lăzile de gunoae, ducea o viață dureroasă, silindu-se parcă să-și amâne mereu ora morții. Bietul ei căpșor era mâncat de râie și acoperit în întregime cu rani. Fără îndoială că simțea suferința de a nu se mai putea spăla cu îngrijirea aceea specifică tuturilor pisicilor.

Am impresia că atât pentru dobitoace cât și pentru oameni, curățenia trupului este una din distracțiile cele mai necesare ale vieții.

Oamenii foarte săraci, bolnavi și prăpădiți, cari în anumite ore, se gătesc puțin, nu au pierdut încă totul în viață. Dar a nu te mai ocupa de înfățișare, fiind că nu mai e nimic de făcut înaintea sfârșitului, mi s'a părut în totdeauna ultima treaptă a mizeriei. O! bătrânii cerșetori cari înainte de a muri au fața plină de rani, ființele roase de lepră, care nu mai pot fi spălate, animalele râioase care nu mai inspiră nici o milă nimăcu...

Pisica aceasta părăsită îmi inspira atâta milă, în cât după ce i-am trimis de mâncare în stradă, am sfârșit într-o bună zi prin a mă apropia de ea spre a-i vorbi încet. (Dobitoacele pricep când li se vorbește frumos și se simt nespus de fericite. Fiind obișnuită de a fi vecinic alungată, pisica s'a temut mai întâi; prima ei privire a fost de groază și de neîncredere, de muștrare și de rugămintă totdeauna. — „Și tu vrei să mă izgonești de aici, din ultimul colțșor pe care l'am mai găsit?”

Apoi, înțelegând numai decât, că venisem din pură simpatie, și mirată de atâta fericire, îmi adresă încet, sârmanului răspuns: — Trr! Trr! Trr! ridicându-se în picioare, în speranța că o voi mângâia poate.

Vai! mila mea n'a mers până acolo. Bucuria aceasta dulce de a fi demerdată n'o va mai cunoaște probabil nici odată. Drept compensație am hotărât s'o omor numai de cât fără ca să sufere.

Peste o oră servitorul meu Sylvestru care se dusese mai întâi să cumpere cloroform, băgă pisica în grajd.

culcând'o pe-o grămăjoară de fân. Pregătirile noastre nu o înspăimântară; am răsucit o cartă de vizită în forma unui con, așa cum am văzut că fac chirurgii în spitale; ea ne privea încrezătoare și fericită, gândindu-se că a găsit în sfârșit un cămin și un stăpân care o va adăposti.

În răstimpul acesta mă plecasem pentru a o mângâia, cu toată groaza pe care mi-o inspira boala ei. Și pe când o desmerdam am luat din mâna lui Sylvestru cartonul îmbibat cu otravă, încercând s'o hotărâsc să stea liniștită și să-și bage botșorul în substanța adormitoare; la început pisica mirosi înfricoșată cartonul, apoi, puțin câte puțin se supuse cu atâta blândețe în cât am șovăit să-mi continui opera. Distrugerea unui animal care cugetă ne mahneste, de oarece misterul e în totdeauna același și apoi moartea conține atâta majestate, mărind într'un chip neașteptat cele mai neînsemnate scene, ori de câte ori umbra ei ne apare pe dinaintea ochilor... Și în clipa aceasta tragică aveam impresia că eram un vrăjitor crud care își însușea dreptul de smulge viața unei ființe.

La un momnet dat pisica mă privi drept în față și privirile noastre se încrucișară. Ea părea că mă întreabă: „Ce oare îmi faci, tu în care am avut atâta încredere, deși nu te-am cunoscut?” Dar eu îmi continuam opera până când capul ei se rezimă de mâna mea pe care n'am avut curajul s'o retrag; speram că n'o să mă mai privească.

ANTON CEKOV

UN EVENIMENT

E dimineața. Prin dantela de ghiață, ce acopere geamurile, în camera copiilor se strecoară lumina puternică a soarelui.

Vanea, un băețș de vre-o șase ani, cu părul tăiat și cu nasul asemănător unui nasture și sora lui Nina, o fetiță de patru ani, buclată, grăsulie, mai mică decât ar trebui să fie după anii ei, se deșteaptă și prin grilașul paturilor se privesc supărați unul pe altul.

— U-u-u, nerușinaților, bombăni guvernanta, oamenii de treabă de mult au băut ceaiul și voi nici nu v'ați trezit bine....

Razele soarelui se joacă vesel pe covor, pereți, pe poalele guvernantei și parcă îndeamnă copiii să se joace cu ei, dar copiii nu le observă. Dâșii s'au deșteptat în indispoziție. Nina își umflă buzele, face o mină acră și începe:

— Ce-ai! vreau ce-ai!....

Vanea încrețește fruntea și se gândeste: de ce n'ar începe să plângă? El a și început să clipească din ochi și deschise gura.

Totuși mă privi o ultimă oară! Pisicile au nouă suflete, spune poporul. În prada unei noi tresăriri ea mă privi din nou, părând că pricepuse totul de astădată:

— „Va să zică m'ai atras aci, ca să mă omori? Vezi bine, nu mă opun... Acum e prea târziu... Mor!”

Intr'adevăr îmi dădeam seama acum de însărcinarea pe care mi-o luasem. Cu toate că nu voiam s'o fac să sufere, privirea ei părea că mă muștră. Citeam limpede în ochii ei imputările pe care mi le făcea: „Cu ce drept te-ai amestecat în viața mea? Dacă nu erai tu, ași fi putut să mă târâsc încă vre-o câteva zile. Aveam destulă putere pentru a mă feri de câini și să mă răsfăț la soare și să privesc în jurul meu, eterna frământare a vieții, în vreme ce acum trebuie să putrezesc și să nu mai exist.”

La drept vorbind, trebuia să-mi aduc aminte că ființele cele mai prăpădite, preferă să-și prelungească cu ori ce chip viața pentru a sfârși odată cu toate suferințele, cu toate durerile lămești.

*

Când m'am înapoiat seara târziu acasă pentru a o vedea, am găsit-o țepănă și rece în aceeași poziție pe care o lăsasem. Atunci am dat ordin lui Sylvestru s'o bage într'o cutiuță și s'o ducă departe de oraș ca s'o arunce în câmp.

Din cartea: „Le Vrai de la Pitié et de la Mort”.

traducere de Const. A. I. Ghica

— Să nu uitați să dați pisicii lapte: ea a fâtat!

Vanea și Nina, mirați foarte mult, cu nedumerire se uită unul la altul, pe urmă amândoi deodată strigă, sar din paturi și umplând camera de țipete pătrunzătoare, aleargă desculți, numai în cămășuțe, în bucătărie.

— Pisica a fâtat! strigă ei. Pisica a fâtat!

În bucătărie, sub masă, stă o ladă mică, aceea în care Ștefan cară carbuni când face foc în sobă. Din ladă se uită pisica. Botșorul ei cenușiu exprimă o oboseală peste măsură de mare, ochii verzi cu pupilele negre înguste privesc galeș și sentimental.... După muștră, se vede că, pentru ca fericirea să-i fie completă, nu-i ajunge decât să fie în ladă și „dâșul”, tatăl pisoiilor, căruia ea i-s'a dat așa de ușor! Vrea să miaune, deschide larg botul, dar în gât nu iese decât ceva răgușit... Se aude cum țipă pisoi.

Copiii se așează în genunchi în fața lăzei și nemîșcați, cu răsufarea oprită, privesc pisica.... Ei sunt mirați uimiți și n'aud cum guvernanta bombănește în spatele lor. În ochii lor e cea mai sinceră bucurie.

În educația și în viața copiilor animalele domestice joacă un rol remarcabil, dar fără îndoială un rol binefăcător.

tor. Cine dintre noi nu-și amintește de câinii mari puternici și mărinimoși, de cățelușii ce stau pe lângă sobă, necunoscând frigul și foamea, de păsările ce mor în colivii, de curcanii mândri dar proști, de pisici bătrâne, pline de blândete, ce ne iartă când jucându-ne le călcăm pe coadă pricinându-le o durere chinuitoare. Mi se pare uneori că răbdarea, credința, iertarea și sinceritatea cari sunt inerente animalelor casnice au o acțiune asupra minții copilului mult mai puternică și mai pozitivă decât buchișelile lui Carl Carlovici uscăcios și palid, sau vorbele lungi și întunecate ale guvernantei care vrea să dovedească copiilor că apa e compusă din oxigen și hidrogen.

— Cât de micuți sunt! zice Nina, făcând ochi mari și râzând vesel. Par că sunt șoareci.

Unul, doi, trei, numără Vanea. Trei pisoi. Adică mie unul, ție unul și al treilea altcuiva.

— Murrmm.... murrmm.... toarce pisica bucurată de atenție. Murrmm....

Săturați de privirea pisoiilor, copiii îi iau de sub picică și-i țin în mână, pe urmă, nemulțumindu-se cu aceasta, îi pun în poalele cămășilor și aleargă prin odăi.

— Mamă! pisica a fâtat! strigă ei. Mama vorbește în salon cu un domn necunoscut. Văzând copiii nespălați, neîmbrăcați, cu poalele ridicate, dansa se rușinează dojenindu-i cu privirile:

— Lăsați cămășile în jos, nerușinaților! zice ea. Duceți-vă de aici, că vă pedepsesc.

Inșă copiii nu observă nici amenințările mamei, nici prezența unui om strein. Ei pun pușorii jos și încep să strige de-ți ia auzul. Lângă ei se învârtește pisica și miaună implorându-i. Când, câteva clipe pe urmă, îi duc pe copii în odaia lor, îi îmbracă îi pun să zică rugăciunea și le dau ceaiul, ei sunt plini de o dorință arzătoare să sfârșească mai repede cu aceste datorii prozaice și să alerge din nou în bucătărie.

Ocupațiile obișnuite și jocurile trec pe planul al doilea.

Pușorii cu venirea lor pe lume întindecă toate celelalte lucruri și ies înainte ca noutatea cea mai vie a zilei. Dacă lui Vanea sau Nina li s'ar oferi pentru fiecare pisoi câte zece kilograme de bonboane sau câte o mie de ruble, ei ar refuza astfel de schimb fără să se gândească. Până la masă, cu toate protestele guvernantei și a bucătăresei, ei stau în bucătărie lângă ladă și se joacă cu pisoi. Fețele lor sunt serioase, concentrate și exprimă grijă. Pe ei îi preocupă nu numai prezentul ci și viitorul pisoiilor. Ei au hotărât că un pisoi va rămâne la vilă, iar al treilea va trăi în subsol unde sunt mulți șobolani.

(Sfârșitul în Nr. viitor)

Din rusește de I. Borúceanu

CATULLE MENDÈS

FLORI OFILITE

*Îngândurat privesc spre glastră la florile ce mi le-ai dat.
Și când închid a lene ochii cuprins de-o vrajă negrăită,
Parfumul lor trezește 'n minte-mi frumosu-ți chip îndepărtat
Încât îmi pare că de-apururi te-am în jurul meu, iubită.*

*Și totuși, cât de 'ndurerate par florile în glastră acum.
Pe rând se ofilesc lipsite de câmp, de razele de soare,
De vântul cald al primăverii, ce răspândește-al lor parfum,
Departe cât cuprinzi cu ochiul pe nesfârșitele ogoare.*

*Mă strânge inima, fru noaso, când le privesc așa cum sunt,
De par'că-și plâng amar în taină comoara lor de altă-dată.
E-asa de trist să vezi o floare ce-și pleacă fața la pământ,
Căci floare ofilită-mi spune iubirea noastră sfărâmată,*

*Regretul vemilor apuse, speran'ele ce mor ușor,
Durerile înăbușite și dorurile neștiute,
Sfârșitul zilelor senine și-al ternei rece trist fior,
Le 'ntrezăresc acestea toate într'un mănunchi de flori trecut.*

*Și plâng și ea acum ca ele albastrul și seninul cer
Din ochi-ți plini de voluptate și plâng mereu iubirea noastră,
Și zâmbelu-ți primăvaratec pe care umilit ți-l cer
Și care-ți pare că se pierde ca florile ce mor în glastră.*

Trad. de C. A. I. G.

Insemnările unui trecător

• E o poezie a uitării, ca și una a aducerii aminte.

• Nu cred să fie ceva mai supărător, ba chiar mai jignitor, ca expresia: „eu sunt cinstit”, spusă, mărturisită, într'una, mereu, neconținut de dimineața până seara.

• Respect până la adorațiune, pe oamenii, cari țin minte, când au scris ceva, unde au pus o virgulă și de căteori au întrebuițat cuvântul „și”.

• În chestiunea: cine-i mai practic, femeia, ori bărbatul, n'am pus încă nici un temei pe argumentul, pe care mi l'au prezintat femeile, că femeia-i așa de econoamă și deci practică, încât chiar în amor ea 'și caută numai plăcerile ei.

• Argumentul nu m'a convins.

• Să te ferească Dumnezeu de egoismul interesat al celui care-și zice și și-a creiat faima că-i dezinteresat până la abnegație.

• Dintre toate lucrurile, cari m'au bucurat în vremea din urmă, e unul mai fermecător. În momentul în care se discuta teoretic libertatea de gândire, un om politic a cerut libertatea de ciomagire.

• Aprobarea aceasta între gândire și ciomag e superbă.

• În ziua, în care un cetățean distins s'a înscris în „Liga drepturilor omului” împotriva abuzurilor administrative, și-a cumpărat și un ciomag, așa fel ca să aducă a baston.

• Trab.

DESPARȚIREA

de Luigi Lucatello

Signora Ella era în agonie. Murea cum trăise; liniștită aștepta moartea, înconjurată de toate bunurile și de tot felul de îngrijiri. În viață avusese oate bunurile. Bărbatul — și acesta fusese una din cele mai mari — trăise numai pentru ea, citise în ochii ei cele mai ascunse dorinți, acoperise drumul vieții ei cu pene și puf. El o adorase cu acea blândete înțeleaptă a oamenilor cari au simțurile prea fine, așa că nici odată n'a lăsat să nu-și arate dragostea sa, fie cu o mângâiere, fie cu un sărut, fie cu o vorbă dulce.

Murea domol, în toată conștiința și fără durere. Moartea, ca s'o viziteze, îmbrăcase o rochie de sărbătoare, iar Dumnezeu trimisese din cer un zefir răcoritor, care prin fereastra deschisă o mângâia ușor, pentru ca signora Ella să poată adormi de veci fără mari dureri.

Durerea familiei sale n'ajungea până la ea. Fetele, servitorii și soțul plângeau într'o cameră vecină, dar când se arătau ei, aveau fețele liniștite, — căci cine putea să fie așa de îndrăzneț, de răutăcios, ca să turbure liniștea adâncă a acestei sfinte?

Veni preotul și ea îi spuse greșelile sale. Au fost puține. A respectat în totdeauna pe aproapele său, și a iubit copiii, cu servitorii săi s'a purtat bine. O singură dată a dat afară din casa ei pe o servitoare, cu care îndrăznise s'aibe legături fiul ei... Dar acestei nenorocite i'a dat o sută de lire, cea ce nu se căpăta în fie care zi...

— Acesta nu este un păcat, — spuse preotul. — din potrivă este un fapt frumos și demn de laudă.

Dar păcatul cel mai mare 'l opri

pentru sfârșit. Și pentru preotul însă și el fu atât de neașteptat în cât el se aplecă spre muribunda ca s'o audă mai bine...

Signora Ella spuse un nume și suspină adânc.

— Și soțul d-tale, n'a știut nici o dată de aceasta?

— Nici odată!

Preotul se gândi mult.

— Trebuie ca el să te erte, spuse el în cele din urmă.

Femea coborî fruntea și începu să sugete. Se vede că încearcă o durere adâncă și mare, dar când trecu de ultima piedică și și dete seama că va putea intra în moarte ca într'o mare luminoasă și liniștită spuse: „Fie” și chemară pe soțul ei.

El era înalt de stat, gras, cu o față bine voitoare. Ochii îi erau înroșiți și mâinile îi tremurau.

Iar ea, ținându-l de mâini și vorbind încet cu acea voce diafană a muribanzilor, 'n care se ascunde și un ecou îndepărtat și o tăcere neauzită, îi povesti tot. Sărmanul om rămase ca trăznit. Părea că viu este sfâșiat în bucăți. Ii se aprinseră privirile, dinții începură să-i se bată în gură și el oftă din greu.

— De ce, murmură el printre sughiri, de ce mi ai spus aceasta? De ce nu m'ai lăsat cu înșelarea mea? De ce mi ai otrăvit durerea mea? Ai păcătuit, m'ai ofensat crud și n'ai fost pedepsită... Nu ți-a fost de ajuns?

— Nu, răspuse ea încet... Dacă nu m'ai fi ertat n'aș fi murit în liniște... nu m'aș fi dus în Rai... Mă erti?

El inclină fruntea: te iert. Erta într'adevăr, dar viața lui era zdrobită. Soția lui pentru un ceas din viață, l'a condamnat la suferințele iadului cât timp va fi, viu...

Și totuși când spuse: „Te ert!” și pe fața preotului și pe a soției lui se întinse lumina seninului ceresc. Fusese ertată. Surâsul dumnezeesc se oprise pe buzele ei, pe când ochii uscați ai soțului rătăceau ca un val pe întinsul apelor...

Și ea muri astfel așa. Se duse în rai în rândul întâi, cu capul pe o pernuță și acoperită cu un lintoliu de catifea.

Bărbatul îi plătise biletul de trecere.

Din Italienește de D.

PRIMUL AMOR

Se 'ntorcea acasă cu somnul pe gene;
Pe buze, ecoul unei sărutări;
Ca de-o melodie dus încet, alene
Pe când Dimineața îi zâmbea din zări.

Legănat de visuri dulci și vagabonde,
Mai simțea pe umeri brațele-i în salbă.
Rămăsese 'n păru-i fire lungi și
[blonde...]

Luna se făcuse ca o floare albă.

Nikita Macedonski

Mitropolitul Andrei Șaguna

— Vezi ilustrația din pag. 1 —

Mitropolitul Andrei Șaguna s'a născut în anul 1808 în Mișcolț din Ungaria și a primit numele de Anastasie, după numele mamei sale Anastasia. Tatăl său se numea Naum și era român din Grabova Macedonică și se ocupa cu negoțul.

Anastasie era în clasa VI gimnazială când suferi pierderea tatălui său fiind silit astfel să meargă cu mama și fratele său Avreta, la unchiul lor Anastasie Grabowski, neguțător bogat din Pesta, ce s'a îngrijit mult de educațiunea și instruirea nepotului său Anastasie.

După terminarea gimnaziului, acesta a urmat studiile filozofice și juridice la Universitatea din Pesta.

Pe de altă parte, a făcut în casa unchiului său o adevărată școală de înalt naționalism și de viața înțeleaptă căci în acea casă se aduna cei mai de seamă literați ai Românilor ca Petru Maior, Neagoi, Bojinca și alții. În trecerea lor prin Pesta, mulți literați fruntași din România se opreau în casa lui Grabovski. Într'un mediu atât de prielnic era firesc ca însușirile naturale ale lui Anastasie Șaguna să se desvolte cu cea mai mare ușurință.

În 1829 Anastasie își termină studiile juridice și în urma îndemnului mamei sale și al unchiului său Maniellovici, episcop din Verșeț, — se duse să învețe teologia acolo.

În Verșeț își termină studiile teologice cu mare succes iar Mitropolitul sârb al Carlovițului îl chemă și îl numi profesor de teologie, notar consistorial și secretar privat al său. La 1 Noembrie 1833 intră în mănăstirea Hopova din Sirmin primind numele de Andrei. În 2 Februarie 1831 e sfințit diacon. În 1842 e înaintat arhimandrit și în 1845 e numit superior al mănăstirii Covil din eparhia sârbească a Neoplantei. În 1846 e numit vicar al eparhiei ortodoxe române a transilvaniei, în urma morții episcopului Vasile Moga. În 1848, Andrei Șaguna a fost ales și numit episcop al aceleiași eparhii iar în ziua de 18 Aprilie 1848 a fost hirotonisit arhieru în Carloviț. În cuvântarea pe care a trimis-o atunci, a zis, între altele: „se cere dela mine ca prin ocârmuirea mea să se pună în lucrare reînvierea diecesei noastre transilvane și ca reînvierea aceasta să corespundă trebuinții bisericii, mântuirii poporului și spiritului timpului. Și apoi adaogă: „Tu, Doamne, știi către scopul meu a alerga: doresc pe Români transilvăneni din adâncul lor somn să-i deștept și cu voie către tot ce-i adevărat, plăcut și bun să-i atrag”.

Șaguna a isbutit să reconstituiască în anul 1864, prin decret regal imperial, vechea Mitropolie ortodoxă română, independentă de biserica sâr-

bească din Carloviț. Prin același decret Andrei Șaguna e numit Arhiepiscop și Mitropolit al Românilor ortodoksi din Transilvania și Ungaria.

Andrei Șaguna a murit în ziua de 16 Iunie 1873 după ce a condus biserica români ortodoksi a Transilvaniei înalt patriotism și cea mai sfântă pietate.

Moștenitorul Titanilor

Vincenzio Gemito

În tabloul peștriț al maestrilor contemporani și despre unul din ei am vorbit în *Universul literar* și cari ispovedesc noul credință și caută drumuri noi, — marele neapolitan, sculptorul *Vincenzio Gemito* este singurul moștenitor al trecutului.

Da, numai el singur a putut să deștepte trăsăturile frumuseții antică care par'că au fost îngropate de vece în muzee și pinacoteci. Când privești la lucrările lui, te miri că autorul lor este un contemporan. El a moștenit toate liniile maestre și liniștite ale anticilor. Dar privești câte furtuni, cât suflet a tot văzător în operele lui, — și în aceasta e tot talentul lui de a fi pus o punte între două lumi.

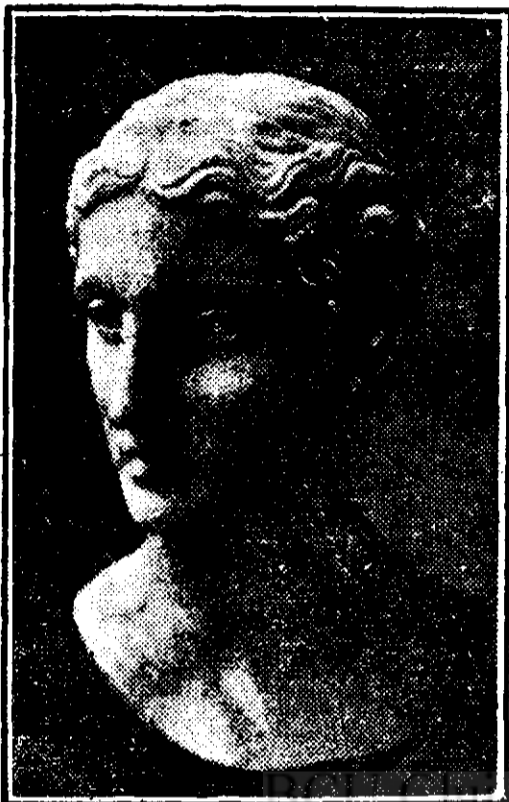
V. Gemito; Desen în creion

În frigurile timpurilor noastre, cu formele false ale nouilor tendințe, Gemito suferea de nostalgia vechilor sculptori, cari au știut să exprime în ritmul liniilor celor mai curate toată suferința creației. Și nostalgia lui a zburat spre vremurile bătrâne și a pătruns până la izvoarele vecinicului Frumos. Atunci el a găsit vinele purtătoare de lumină în viața noastră contemporană și a început să creeze figuri neuitate.

Gemito crede sincer că și în prezent Italia este populată de zei și că numai în țara aceasta sunt oameni cari pot egala pe zei

Cea mai bună lucrare a lui este *Medusa* privirea căreia este așa de mișcătoare în cât sunt persoane care nu pot s'o suporte. Această *Medusă* a lui Gemito cu toată respectarea celor mai curate legi ale artei vechi, întru-chipează toată viața noastră zăpăcită și nenorocită.

Gemito știe să pătrundă în sufletul oamenilor și vede toată lupta omului cu haosul vieții, de aceea privirea *Medusei* lui este așa de grea în cât omul rămâne ca o stâncă în fața lui.

V. Gemito: Cap de femeie.

Gemito este înrăurit și de puterile naturii. Într'altă lucrare „Zeul furtunei” turnată în argint se simte toată puterea haosului naturii deasupra vieții. Fața tânărului Zeu, figura lui goală, mantia agitată de pe umerii lui, strângerea puternică în mâini a furcei ascuțite, toate arată puterea unui elan, puterea haosului naturii întrchipată într'o făptură de adolescent.

Marginile unui articol de ziar nu ne permit să ne oprim asupra multor din lucrările marelui italian. Dar toate lucrările lui respiră dragostea de visul vechei lumi și care în același timp cuprinde și viața noastră în simbole frumoase și puternice.

Și totuși Gemito este singurul în Italia, care a știut să găsească pentru epoca noastră și în izvoarele ei apropierea de artă plastică a anticilor, și singurul care este izolat de contemporanii lui.

De ce? Sunt multe cauze.

Gemito încă la vârsta de 19 ani a fost cunoscut în țara lui. În anii aceea i'a fost comandant de orașul Neapoli *Capul de aur al lui Verdi* și pe care el l'a sculptat după natură și se crede că este cel mai bun bust al marelui compozitor.

La vârsta de 24 de ani Gemito pleacă la Paris și devine îndată cunoscut și la vârsta de 27 de ani lucrările lui se cumpărau cu aceleași pre-

țuri ca și ale lui Meissomir. Dar repede s'a certat cu parizienii care n'au înțeles opera lui. El se înapoiază în Italia, unde este chemat de familia regală. Aci, în viața lui, care atinse apogeul gloriei, începe o nouă pagină în care este greu să știi unde începe adevărul și unde se termină legenda. Se zice că odată cu ocazia unei foarte bogate oferte de a executa o lucrare, Gemito s'a îmbolnăvit. Și de atunci și timp de 20 de ani el a părăsi lumea și arta.

Timpul și-a făcut treaba sa.

Gloria și comentariile s'au potolit.

Despre Gemito nu s'a mai vorbit. Și numai acum zece ani după atâția ani de tăcere, aproape bătrân, el s'a apucat din nou de lucru.

La început s'a ocupat cu desenul și lucrările cu creion nu cedează celor a lui Michel-Angelo. Cu trăsături îndrăznețe el poate prinde fondul caracteristic al unei persoane date. Fiecare linie a lui este sculptată și parcă este tăiată în marmoră atât este de reală. Așa e spre pildă desemnul alăturat.

În ultimul timp el din nou s'a apucat de sculptură și „Capul de femeie” pe care l' reproducem sau „Medalia de aur a lui Alexandru” sunt lucrări așa de frumoase, ca și cum ar fi scoase dintr'un muzeu antice.

Pentru sculptura lui *Psihea* a obținut în 1913 premiul Academiei de artă din Paris și a fost ales printre nemuritorii acestei Instituții.

N. Gemito: Zeul vântului

Și totuși acest geniu este uitat și necunoscut, chiar în orașul său.

De ce? Se va spune: Geniul și mulțimea.

Dar oare nu însemnează aceasta de asemeni, că în perioada de cadere a artei se crează acea goană după interese când oamenii de artă s'adaptează la gustul mediocrităților, care la rândul lor ridică în slăvile cerului pe aceia cari au știut să se coboare până la ei. Nu se crează așa gloria de

o zi și aservirea talentelor gustului mulțimei.

Și de aceea e posibil că o revenire a mulțimei la Gemito ar fi mai mult o degradare a lui de cât o resplată a meritelor lui. Pe când în izolarea lui el este ce au fost totii oamenii de geniu.

Leandra

François Coppée

Solo de gitară

*Un argintar mi-a spus: — Iți dăruiesc
Comorile-mi, prietene, de vrei
ia tot, nu țin de loc să mă tocmesc.
— Păstrează-ți aurul; am părul ei!*

*M'a ispitit toreadorul-apoi:
— Eu voi stropi cu sânge e-mi fierbinte
Intregul câmp de luptă pentru voi.
— E prea puțin pentru-un sărut ce minte!*

*Căldul cu-o sălbatecă pornire,
M.-a spus: — Vezi rugurile-acestea, toată
Pe mâna ta vor fi încredințate
— O! nu, mi-ajunge dulcea ei privire!*

*Și regele m'a ispitit și el:
— Iți dau regatul meu și tot astfel
Iți dau și sceptrul meu de aur fin,
— Mă muțumesc cu zâmbetu-i senin!*

*În urmă Dumnezeu mi-a spus— Nu ști,
Că am să-ți judec sufletu 'ntr'o zi, —
Vrei paradisul tot — și ce mi vrei?..
— Rămâi cu el, păstrează iubirea ei!..*

Trad. de Const. A. L. Ghica

Tragerea premiilor filatelice ale „Universului Literar”

Lista câștigătorilor premiilor filatelice oferite cititorilor noștri:

Au câștigat câte un lot:

1) A. Crivanos, regimentul 46, com. mitraliere, Deva.

2) M. Dudescu, str. Toamnei 94, București.

3) Natalia Ionescu, strada Mitei Voevod 10, loco.

4) Licuța Popescu, str. Dionisie 12, loco.

5) Marioara Drăgoescu, str. Cuza-Vodă 69, Corabia.

6) Angela Săbăreanu, str. Porț 23, loco.

7) Balasan, șeful gărei Cuza-Vodă.

8) I. Marinescu, str. Roșiori 210, Brăila.

9) Căpitan A. Mitache, reg. 1 Roșiori Huși.

10) D. Ionescu, Banca g-răd a fărui românești, Ploști.

11) Ionescu, Camil, str. Măcelari 3, Focșani.

12) Constanța Theil, str. T-baci 20, Giurgiu.

FILATELIA

Informațiuni filatelice

Congresul, expoziția și serbările organizate de filateliștii belgieni la Charleroi, vor începe Sâmbătă 21 Iulie și vor dura până la 24 Iulie.

Filateliști din toate țările s'au înscris și vor lua parte la aceste frumoase serbări.

Cu această ocaziune se scoate o marcă nouă poștală, în folosul invalizilor de război.

În Monaco au apărut două valori noi, în format mai mare: o marcă de 25 centime lilas și una de 50 centime albastră.

În Italia s'a plătit 5 milioane și jumătate de lire (550 milioane lei) pe o colecție cuprinzând fostele ducate italiene. Colecțiunea a aparținut unui doctor: dr. Chiesa.

La 1860 colecțiunea completă cuprindea în total 1100 mărci poștale. Atât apăruse până în acest an. Cele mai scumpe erau pe vremea aceea 2 lei una. Azi o colecție ca aceea ar face câteva milioane.

Colecțiuni abandonate și mărci românești vechi ne interesează.

Din rumărul viitor vom începe să publicăm cupoanele ce vor servi cititorilor să încerce la noule mari premii filatelice ce le vom oferi gratuit, luna viitoare

Bibliografia

A apărut No. 659 din *L'Echo de la Timbrologie*, 5 lei plus 1 leu porto la cerere.

Corespondența filatelică

Macrin-Giurgiu. — Mărcile ar fi avut unele oarecare valoare; parte chiar valoare bună. Regretabil, însă, toate sunt în stare mizerabilă și niciuna nu valorează, așa cum e, nimic. Trimiteți altele bune.

Linos-Galați. — Se face schimbul. Spuneți ce doriți.

E. Tailer. — Ați trimis mărci pentru schimb într-o stare foarte rea, murdare, rupte. În asemenea condițiuni nu se poate face schimb.

Ganea D.-Galați. — Îți trebuie perseverență și multă răbdare. Mai întâi vei începe cu mărci foarte eftine, — așa zisele mărci comune. — și desigur prima grijă vei avea-o să îngrijești ca mărcile țării tale să nu lipsească.

Valoarea mărcilor nu depinde de faptul dacă seriile sunt sau nu complete. O marcă bună are valoarea ei proprie. Desigur, seriile complete măresc valoarea mărcilor și anume a mărcilor celor mai eftine din serie.

Sfatul nostru e să ei serii și să nu refuzi când ea nu e completă: cu timpul le completezi. Completarea unei

serii e una din bucuriile filateliștilor. Să te ferești să cumperi mărci cu plicul... Mărcile din el, în majoritatea cazurilor sunt rupte, câte 10—20 de un fel și cu chipul acesta îți vor reveni mai scump.

În privința deslipirii mărcilor de pe scrisori, pune capătul de plic în apă câțeva vreme; el se va desface ușor. Il lași pe urmă să se usuce cu încetul pe o sugătoare.

Vei găsi mai jos la răspunsurile cititorilor unele serii pe care le avem și care te vor interesa.

Linaru-Cernăuți. — Costul lui *L'Echo* nu era în scrisoare.

P. Caratzoulas-Brăila. — Numerile 6 și 7 nu le avem. No. 8: 1.200; No. 11 și 12: 600 și 800; No. 15: 700; No. 19: 300; No. 24: 100; No. 29 și 30: 750 și 140; No. 32 nu-l avem; No. 47: 50; No. 53: 17.

C. Silistraru-Ploești. — Nu ne trebuie, întru cât sunt bucăți disparate; Salvador și Honduras avem: vă vom scrie.

Fiindcă nu puteam răspunde fiecărui cititor ce ne întreba costul anumitor serii, am lăsat să se strângă mai multe scrisori și acum răspundem în bloc tuturor. Dacă totuși unii nu vor găsi costul mărcilor de cari au întrebat, e că n'am știut nici noi, ele fiind foarte rare și prețul variind după cerere.

Răspundem deci d-ilor: *Const. I.* și *B. St.-Loco, Ganea-Galați, E. Dumitrescu-Brăila* etc., etc. că seriile de cari au întrebat valorează: *Syria*, 4 valori, 7 lei; *Elveția*, 8 dif., 5 lei; *Cehoslovacia*, 8 dif., 2 lei; *Bolșevici jubiliare*, 7 val., 10 lei; *Ucraina*, 14 val., până la 200 ruble, 10 lei; *Elveția*, 3 val. complet, format mare, 7.50; *Danemarca*, 3 val. compl. jubiliare, 3.50; *Honduras*, comp., 8 val., 12 lei; *Ungaria*, 10 val. bune, 5 lei; *Siam*, 5 val. 5 lei; *Siam*, alte 6 diferite de cele dintâi, 10 lei; *Azderbeidjan*, până la 25.000 ruble, 15 lei; *Rutenia*, compl. 5 val., 6 lei; *Colonii franceze*, 100 diferite, toate 70 lei; *Arabia*, format triunghi, rare, 5 val., 19.50 lei; *Persia*, 10 val., 15 lei; *Nyassa*, 10 val., 40 lei; *Spania*, rar, seria Expoziția, format mare, 50 lei; *Abisinia*, 3 val., 12 lei; *Creta*, 6 val. compl., 18 lei; *Colonii italiene*, 10 val., 14 lei; *Lichtenstein*, 20 val., 11 lei; *Sarre I emisie*, rară, 15 val. compl., 50 lei; *Ucraina Sursay*, rare, 7 val., 35 lei; *Memorel*, 11 val. compl., 30 lei; *Cehoslovacia*, mărci austriace sursayate, rare, 41 val., 75 lei; *Ocupația română în Ungaria*, 12 val., 18 lei; *Tracia occidentală*, 6 val., 10 lei; *Austria*, seria Parlament compl., 9 val., 16 lei; *Serbia*, 9 val. compl., 0 lei; *Polnia*, seria *Victoria*, 6 val. rare, 50 lei; *Germania*, seria *doliu*, compl., 19 val., 19 lei.

Intr'un alt număr vom continua cu răspunsuri!

N. B. G.-Loco. — Vă vom trimite costul.

V. Georgescu-Loco. — Trebuie văzută.

Lt. Crăciunescu-Aleandria. — No. 658 epuizat, — vom căuta să vi-l procurăm. No. 659 s'a trimis.

Mărcile falsificate

Un cititor al nostru din Iași — d. Horovitz — ne trimite o marcă unguerească de 3 fileri, orange, sursarjată de statul maghiar „Ajutor de război pentru văduve și orfanii 2 fileri.

Această marcă poartă și un sursarj românesc, pus pe mărcile găsite cu ocazia ocupării Ungariei de către trupele române.

Acest sursarj este un oval care, la mijloc poartă țifra regală — aceluși dublu F — și anul 1919, iar pe marginea interioară sus „Zona de ocupație română”.

Sursarjul românesc este însă fals. Observat pe cale de comparație, se vede ușor cum literele acestui sursarj diferă toate, de literele sursarjurilor puse pe mărcile cunoscute.

Asemenea mărci cu sursarjul fals, circulă foarte mult printre colecționarii tineri.

De asemenea există foarte multe mărci sursarjate din ocupația franceză în Ungaria. Din această cauză, aceste mărci care la început aveau un preț destul de bun, astăzi prețul lor a scăzut mult și adevărații colecționari se feresc chiar să le cumpere.

Sfătuim și noi pe cititorii noștri să nu cumpere asemenea mărci decât dela case serioase, care nu se pretează să vândă falsificate.

Plâng norii...

D-rei J. B.

Plâng norii... și plângând cu ei
Tu spui îndurerată
Povestea care par'că vrei
Să n'o uști nici odată.

Plâng norii... și încet, încet,
Se nșiră amintirea,
Un dor se sbuciumă în piept
Să n'abuse simțirea.

Stângând cu lacrimi, vrei acum
Să n'lături focul care
Tu simți că iar își face drum,
Că iar aprins răsare.

Plâng norii... și plângând cu ei,
Tu uști că'n orice floare,
Din picături răsar scântei
Sub razele de soare.

Dan.

PRIMAVARA

Primăvară, din zările albastre
Belșugul tinereții tulurora —
Tu îl împarți senin ca aurora
Ce 'mparte viață nouă vieții noastre.

Te-așteptăm cu mâinile întinse
Și sufletele dornice de soare,
De tine ca de-o binecuvântare
Azi sufletele noastre ni-s cuprinse.

Palate mari, umifete bordee,
Cu-acelaș drag tu le îndemni să cânte
Și le aduci nădejde și verdeață.

O, primăvară, a visurilor zee...
Belșugul plin de roade cât de sfânt e...
Cu tine aduci eternul dor de viață.

Petre Antonescu

Din caerul vremii...

Din caerul vremii trecute
S'au tors atât-a fire,
In ceasuri și zile plăcute
De-amor și fericire.

Din caerul vremii ce vine
S'ar depăna iar fire,
Dar cine știe? Pentru mine
Vor fi nefericire!

Stă scris stigmatul meu pe frunte
Cu literi mari de foc
„Iubirea ta va fi o punte
De chia și nenoroc!”

Ioan I. Ion Hotarole

SPORTIVE

Din străinătate

Automobilism

„Les grands prix”, ale Franței se vor disputa pe circuitul de Morturgism zilele de 22 și 23 Iulie și sunt deschise bicicletelor cu motor de turism, motocicletelor și cicletelor, ca o cursă de viteză.

Toate recordurile lumii au fost bătute în marea cursă: „Bol d'or” de Senechal, care într'un ciclear de 750 cmc. a depășit 1.672.349 kilometri, cu o medie de 69 kil. 5 pe oră.

Clubul Métro, a câștigat: „Tour d'Enghien, cu 25 puncte înaintea lui C. A. Enghien, Paris-U S., etc.

La Poitiers, Stade français a avut mai multe succese cu performanțe mijlocii. Terrassier câștigă 100 în 11" și o cincime; Dandelot 800 în 2'14" 3 cincimi; Jourdin 1500 în 4'25" 3 cincimi, etc.

Universitatea din Chicago organizează, la 13 și 16 Iunie viitor, o reuniune interuniversitară, care va fi organizată de National Collegial Athletic Association.

Iată câteva frumoase rezultate ale atleților americani, cari vor lua parte la jocurile olimpice: Norton, 1m. 91 săritură în înălțime; Hubbard, la triplu salt 14m. 90; Orvens, la săritură cu prăjina 3m. 885; R. Hills, la aruncarea greutății 14m. 05 și Poor, la săritură în înălțime cu avânt 1 m. 93.

Ciclism

A treia etapă, a cursei Paris-St. Etienne, disputată pe circuitul Paris-Nevers-Saint-Etienne (594 kil.) a fost câștigată în clasament general de Robert Jacquinet, pe o bicicletă Automoto, în 22 ore 5 secunde.

Jean Hillarion care s'a clasat al doilea, a făcut acelaș timp.

În marea premiu din Buffalo, atletul Moeskops a bătut pe tacticianul Poulair.

Al șaptelea circuit de: „Express” a fost câștigat de Biral (Nice), care a străbătut cei 195 km. în 7 ore, și 9'10".

Leducq a acâștigat cursa Paris-Troyes, în 5 ore 26' înaintea lui Joubert și Joubert.

Campionatele de viteză ale Belgiei au început Duminică 27 Mai.

Cursa Marseille-Lyon se va disputa în ziua de 10 Iunie.

Campionatul suedez Harry Person a pus konokout într'un rond pe danezul Bambarrier. Ambii sunt profesioniști. Acelaș campion, a bătut la Stockholm, pe „Carpantierul german” Breitenstraeter.

Matchul Mascarl-Mike Mc. Adam se va disputa la 16 Iunie la „Cirque de Paris”.

Red Sturn, campionul Franței a pus pe picioare mai multe întâlniri

între echipe franceze și italiene, spaniole. Acesta din urmă au ieșit învingătoare, isbutind ca Torino F. C. să bată pe Olympique, cu 3--1; R. U. C. Irun și Red-Star să facă match nul, 1--1. Deasemeni Torino F. C. și Red Star fac match nul 1--1; iar R. U. C. Irun bate Olympique cu 2--0.

L. U. S. Elveția și I. A. Saint Over au avut frumoasa inspirație de a organiza mai multe întâlniri internaționale, cari au dat următoarele rezultate: U. S. Suisse bat I. A. O. cu 2--1; Juventus face cu R.C. de Gard match nul, 1--1.

R. C. de Gand bate J. A. O. cu 2 la 11. U.S. Suisse face match nul, 0 la 0 cu Juventus.

B. P. H.

Corespondența redacției

Simion Udrescu Bălești. — Am a les câteva din totul trimes. Mulțumim și mai așteptăm.

St. C-tin Delacâmpina. — „Apo teoză” fiind prea personală și pe alocuri având naivități, nu se poate publica. Regretăm și așteptăm altceva.

Ioan St. Nickita, Botoșani. — „Duce” se va publica. Așteptăm altele de aceiaș valoare.

Laz Iosef. — „Din jurnahul meu” o schiță funebră, cât se poate de macabră, cu nuanțe sinistre și care a face o impresie lugubră asupra cititorilor. Nu o publicăm.

Petre Antonescu. — Câteva eugotări bune, se vor publica, deși nu prea sunt originale; poezia e prea slabă.

Eugen Szybinski. — Poeziile dv sunt lipsite de originalitate poetică și neîngrijite ca formă.

Mica publicitate filatelică

Mărci serii frumoase și estive, de vânzare la chioșcul de țigări din Bulevardul Carol, colț cu Calea Moșilor. Mărci bune cu bucată. Vizitați și vă va convinge.

CITIȚI ZILNIC
„UNIVERSUL”
— MARE ZIAR COTIDIAN —
Cel mai bun informat ziar din țară,
cu cele din urmă știri din lumea întreagă telegrafice și telefonice.

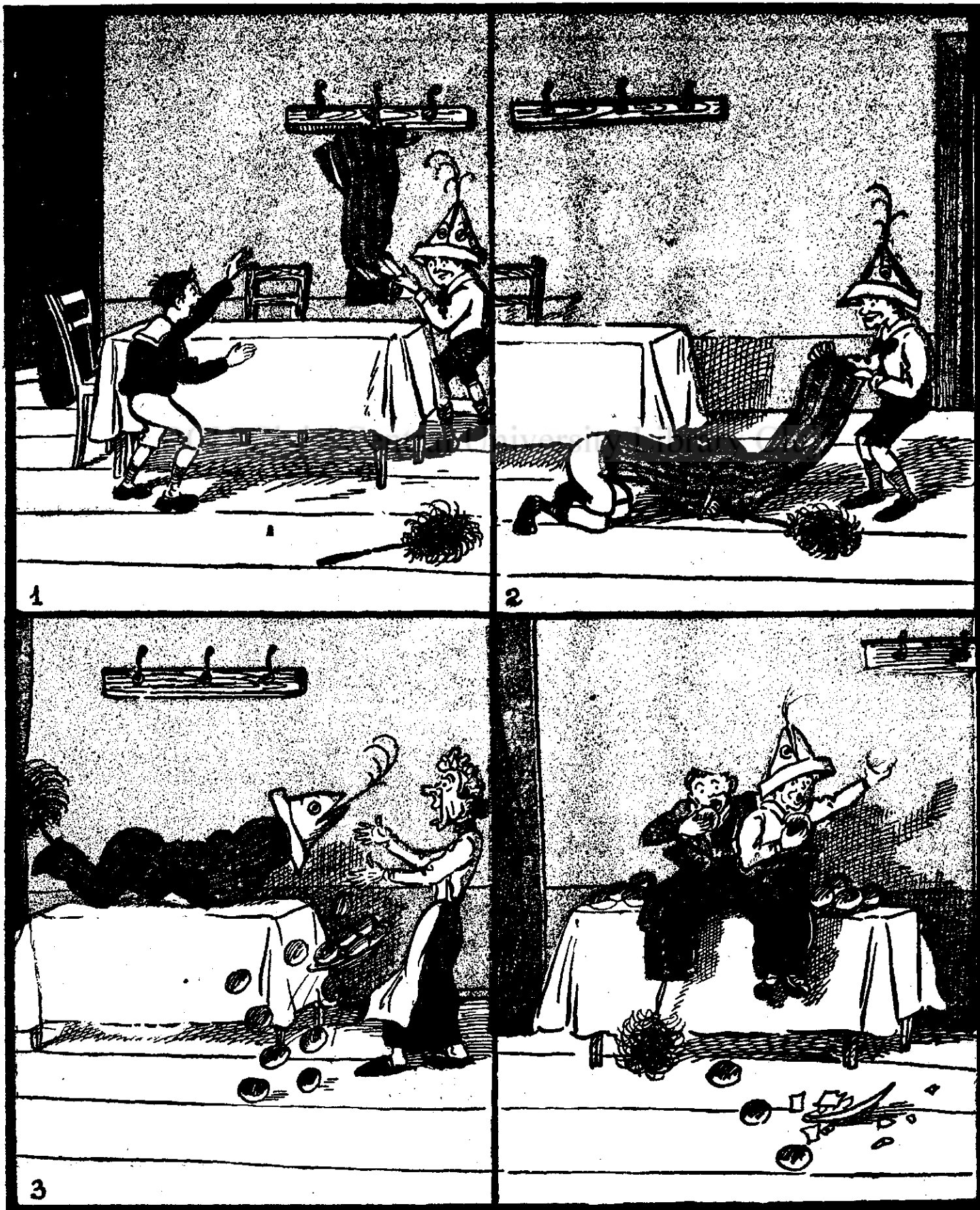
Abonamente	Abonamente
IN ȚARA:	ÎN STRĂINĂȚATE
Lei 90 pe 3 luni	Lei 200 pe 3 luni
„ 175 „ 6 „	„ 375 „ 6 „
„ 850 „ 12 „	„ 750 „ 12 „

— 1 leu exemplarul —

CITIȚI
VESELIA

Un balaur în sufragerie

sau bunica păcălită